

12/12/2016

La migració de les infermeres espanyoles des de l'inici de la crisi (2009-2014)

Paola Galbany, infermera, doctora en Ciències Infermeres i professora de la UAB, ha publicat un estudi sobre els efectes de la crisi en l'emigració dels professionals d'infermeria. L'atur i la precarietat laboral han forçat milers d'infermeres a emigrar en els últims anys a Europa, el què suposa una greu pèrdua de capital professional i humà per al país, un dels més longeus i que millor forma aquestes professionals.

Istock/kosziv

La crisi econòmica iniciada el 2008 ha comportat que Espanya passi en els últims anys de ser un mercat laboral estable a produir cada vegada més infermeres que acaben en mercats forans. Però els efectes del problema en aquests professionals de la salut i les dimensions d'aquesta emigració són poc coneguts.

El Col·legi d'Infermeres i Infermers de Barcelona va observar que entre els anys 2008-2009 s'havia produït un increment en la demanda d'aquests professionals per treballar a l'estranger i en 2015 l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) va reconèixer que la mobilitat internacional, principalment cap a països europeus, havia permès les infermeres espanyoles trobar feina fora d'Espanya.

Però, on emigren els professionals de la infermeria i per què? En una recerca recent realitzada en col·laboració amb la professora Sioban Nelson, de la Universitat de Toronto,

en el marc d'una beca postdoctoral en la Bloomberg Faculty of Nursing d'aquesta universitat, hem recollit els principals països on emigren els infermers i infermeres d'Espanya i hem examinat, a través d'una metodologia mixta (quantitativa-qualitativa), els factors que motiven aquests professionals a emigrar, a través de l'anàlisi de les tendències polítiques que afecten l'educació en infermeria i l'ocupació d'aquesta professió a Espanya entre 2009 i 2014. Per a la realització de l'estudi hem analitzat diferents bases de dades nacionals i internacionals, així com articles científics, lleis i directives europees.

Els resultats revelen que entre 2010 i 2013 un total de 4.580 infermeres formades a Espanya van sol·licitar al Ministeri d'Educació i Ciència (MECD) l'acreditació de la titulació d'infermeria per poder treballar a un altre país de la Unió Europea o a l'Espai Econòmic Europeu, segons la Directiva Europea 2005/36/EC. En comparació d'altres professions, les infermeres van ser els que més van sol·licitar l'acreditació de la titulació per treballar a l'estranger i només van ser superades pels metges en 2013. En 2014 hi havia més de 8.000 infermeres formades a Espanya treballant en altres països de l'OCDE. El país receptor per excel·lència va ser Regne Unit (5.624 infermeres) per darrere, França (1734), Portugal (1004), Bèlgica (304) i Itàlia (292). Entre 2012 i 2014, 1.221 infermeres van emigrar a Alemanya i des de 2012, 150 infermeres ho van fer a Finlàndia.

Els factors que van motivar aquests professionals a emigrar van ser els següents. A partir de l'inici de la crisi el 2008 s'han produït canvis organitzatius al Sistema Nacional de Salut que han afectat els recursos humans. Per exemple, s'ha incrementat el nombre de llits tancats als hospitals, passant d'11.236 el 2008 a 16.681 el 2013. Per tant, la deterioració en la taxa d'ocupació de llits hospitalaris des del 2008 ha produït una reducció de la ràtio d'infermeres en actiu per mil habitants, passant de 3.21 en 2010 a 3.10 en 2013. D'altra banda, s'ha produït una reducció de la despesa pública i reformes al mercat laboral que han afectat les infermeres. Per exemple, segons dades de l'OCDE el 2013 s'observa per primera vegada a Espanya una reducció d'infermeres en actiu de 5.200 respecte a l'any 2012. Finalment, analitzant les dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) s'ha produït un increment de la desocupació que ha afectat la professió d'infermeria de dues maneres: a) incrementant el nombre de sol·licitants d'ocupació de 9.257 persones en 2010 a 19.639 en 2013, i b) incrementant el nombre de contractes temporals, especialment durant els mesos d'estiu. El 2014, s'observa una reducció en el nombre de demandants d'ocupació en infermeria, amb 14.161 sol·licitants, és a dir 5.478 demandants d'ocupació menys respecte a 2013. Això es deu, en part, a l'increment en les emigracions infermeres durant els anys previs.

Malgrat els ajustos i retallades al mercat laboral, s'ha incrementat el nombre d'infermeres graduades a les universitats espanyoles. D'aquesta manera, s'ha passat de 8.368 diplomades en 2006 a 11.700 graduades en 2014, la qual cosa ha incrementat la pressió al mercat laboral.

Espanya i Noruega són els països que millor formen les seves infermeres a Europa. Mentre que Noruega té una ràtio d'infermeres per 1000 habitants de 20,15, la ràtio a Espanya és de 5,39. El sistema sanitari espanyol no té la capacitat d'absorbir a les seves infermeres i aquestes acaben emigrant. Emigrar és bàsicament conseqüència de la precarietat laboral i repercuteix negativament en la qualitat de les cures infermeres al país d'origen, perquè incrementa la càrrega laboral el que suposa que les infermeres dediquen menys temps als seus pacients.

Les infermeres cuiden de les persones i salven vides. La fugida d'infermeres significa la

pèrdua d'una inversió especialment greu a Espanya, ja que és el segon país de l'OCDE amb major esperança de vida. Una major i millor distribució dels recursos humans i econòmics que reduís l'elevada càrrega de treball permetria que els professionals de la infermeria poguessin exercir les cures infermeres en millors condicions laborals. Espanya necessita a les seves infermeres ara i en el futur. Cuidem-les, tant com elles ens cuiden.

Paola Galbany-Estragués

Departament d'Infermeria

Universitat Autònoma de Barcelona

Paola.Galbany@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)